



Egy évre	—	1050
Évi részletre	—	550
Negyedévre	—	290
Egy hónapra	—	10
Az előfizetési ára „HETI” című folyóirattal együtt hav-ként 10 lejjelel drágább		
Csehszlovákiában		
Egy hónapra	—	ok 40
Egy száma	—	5

A hecckáplán

Olasz Péter jezsuita páter kvalitásait tekintve nem olyan jelentékeny ember, hogy vezércikket volna érdemes róla írni. Tipikus hecckáplán, amilyen a régi Magyarországon több is akadt, okosabb is, tehetségesebb is Péter Péternél, aki Erdélyt boldogítja. Hogy mégis híres, sőt hírhedt Olasz páter, annak különös oka, hogy Erdélyben a hecckáplán szakmában ő az egyetlen s így nem nehéz neki legelsőnek és egyszersmind legutolsóinak is lenni a mesterségben.

A jezsuita páternek Szatmáron van a fészke, de koronként ki-írúccan egy-egy erdélyi turnéra, hogy eszméit és cskáltatásait szélesebb rétegekben népszerűsítse. Most másodszer tette meg Kolozsvárt látogatásával és az agilis páter második kolozsvári útján még fiatalosabb hévvel türelmetlenkedett a szószékről a destruktív ellen, vagy magyarul mondva — mert hiszen Olasz páter is nyíltan, érthetően magyarul beszélt — a zsidók ellen. Azzal, amit mondott főleg vitába szállni, mert a páter nem a „tudományos” antiszemita közül való, akiknek álérvel ellen logikus okfejtéseket lehet felsorakoztatni, ő milyen hangulat-antiszemita, akinek nemcsak a tudomány, de a köznségi igazság sem fontos akkor, amikor apró cseppekben igyekszik elhárítani a gyűlölködés mérgeit. Elvakultságában a legkézzelfoghatóbb valótlanságokat hozta össze, hogy a maga világ szemléletére patenettel üthesson s ebben az ügykezetében az sem zavarja, hogy még ez is, aki a közéleti férfiak geneológiájában kevésbé járatos, rögtön rá tud cáfolni a páter állításaira.

Olasz páter nincs megelégedve Krenner Miklóssal, aki szerinte destruktív és a keresztény magyarság érdekei ellen cselekszik, tehát késztyűt dob neki is a szószékről és megfújja ellene a harci riadót. Hogy ebben a harcban a győzelme mennél kilátásosabb legyen, egy kis hórusz-pókuszal kiasvesi Krenner Miklóst az aradi katolikus gimnázium volt igazgatóját zsidónak és méla szemforgatással a zsidó Krenner ellen fújja meg a harsonát. Nem kerülte el a sorsát a kolozsvári prédikációkban a debreceni reformátusok tiszteletemelő püspöke, Balhász Dezső sem, akivel szintén nincs megelégedve a jezsuita páter, azt azonban, hogy a református püspök zsidó, mégis nehéz volna állítani és így Olasz páter megelégedett azzal, hogy hamarjában kikeresztelkedett zsidót faragott az ő református családból való Balhászár püspökből.

Az, hogy Olasz páter haragszik Krenner Miklóssra, meg Balhászár püspökre, az az ő dolga s a megtámadottak nem igen szorulnak arra rá, hogy akár mi, akár más megvédje őket a támadások ellen. Az a módszer azonban, amellyel a hevíléksény páter ellenfeleivel „végsőre” akar, túlságosan izléstelen s akadáhatott volna már hierarchikus felettségi közül valaki, aki egy kis józan önmérsékelte utasította volna a szatmári pátert. Mert, hogy gondolja Olasz Péter, hogy a legsúlyosabb kompromittáló fogalom, amivel egy embert kompromittálni lehet, az, hogy zsidónak mondják? Ha már minden argumentum kifogyott, akkor mint legfőbb és döntő bizonyítékkal elő azzal, hogy igaz, vagy igazán zsidó? Még akkor is, ha Olasz páter bizonyosan tudja, hogy sem igaznak, sem igazán zsidónak még a nagypapa sem volt zsidó?

Az antiszemita próféták hozzászóktattak minket ahhoz, hogy ha valamelyik zsidónak a cselekedetei nem tetszenek nekik, akkor ezzel a zsidóság egyetlen ellen uszítanak. Olasz páter vajjon ahhoz akar hozzászóktatni minket, hogy a neki nem tetsző keresztények cselekedeteit

is ellenünk akar uszítani?

Azt hisszük, hogy Olasz páter nem ártana megtanítani, legalább az igazság szeretetére egy kicsit, amit ilyen seméremetlenül kicsavarni mégsem illik. Mert nem gondoljuk, hogy akár a katolikus klérus, akár a hivatalos magyar párt azon a véleményen volna, hogy a közös kisebbségi nyomorúságunkban még éppen Olasz

páter hiányzik nekünk. Mert hogy a katolikus hívek nem ezen a véleményen vannak, arra bizonyíték, hogy a Magyar Színház katolikus tagjai a páter uszításai miatt ki akarnak válni a katolikus egyházból.

Ha így folytatja tovább Olasz páter, még megéri, hogy a végén nem lesz kinek prédikálnia. (j. f.)

A román-olasz katonai konvencióról tárgyalnak Bukarestben

Averescu olasz Duce lett

(Bucuresti-Bukarest, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti sajtó több ízben írt a készülő román-olasz katonai konvencióról. Kormánykörökből származó információk szerint a konvencióra irányuló tárgyalások igen előrehaladott stádiumban vannak. Badoglio marsallnak Bukarestben való maradása ezzel a tárgyalásokkal van összefüggésben. A konvenció szerint Olaszország kötelezi magát, hogy Románia megtámadása esetén segítségére siet. Ennek a megállapodásnak igen nagy a jelentősége a beszarabiai kérdést illetően.

Bukarest, november 11. Averescu tábornok levelet kapott az olasz kormánytól, amelyben értesítik, hogy a király a „Duce” címet ajándékozta neki. Ez a cím tudvaleg a legmagasabb kitüntetés és viselőit a királyi ház tagjait megillető jogokkal ruházza fel.

A csernovitzi érettségi-per tárgyalásán lelőtték az egyik vádlottat

Egy hetedikes jasi tanár a merénylet miatt. Hétfőre halasztották a tárgyalás folytatását

(Cernaui Csernovitz, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csernovitzi törvényszék tegnap folytatta az ismeretes érettségi botrány per tárgyalását. Emlékeztetes, hogy a csernovitzi pótérettségin elbuktatott diákok agresszív tüntetést rendeztek a vizsgálóbizottság egyik tagja ellen, akit csak a közbelépő rendőrség mentett meg a súlyosabb inzultustól. Az inzultált professzor nem tudta támadóit megnevezni és így — mint maga is beismerte az első tárgyaláson — szokta a diákokat nevezte meg, akik éppen a közelében voltak.

Ilyen előzmények után érthetően nagy érdeklődés nyilvánult meg a másik tárgyalás iránt, amelyről a szenzációsnak ígérkező ítélet meghozatalát várták. A tanúk kihallgatása után azonban Iliescu magánvádió kérte a tárgyalás újbóli elhalasztását, egyúttal közölte, hogy a szemtitkoszéknel elfogultsági kifogást emelt a csernovitzi törvényszék ellen és más bíróság delegálását kérte. A törvényszék helyt adott a

kérésnek és november 15-re, hétfőre tüzte ki a tárgyalás folytatását.

Alighogy a bíróság elnöke kihirdette a végzetést és a vádlottak, valamint a hallgatóság a tereméből kivonulni készültek, hirtelen revolverlövés hallatszott és az egyik vádlott nagy jejkiláltással összeesett. A pánik lecsillapultával ábrándult, hogy Tzalic nevé 17 éves tanuló, a vádlottak egyike a sebesült, a tettes pedig Nicolae Preotu, a jasi liceum VII. osztályának tanulója. Preotu kihallgatása alkalmával előadta, hogy olvasta a Csernovitzban történeteket és azért jött a tárgyalásra, hogy megboszulja a román ügyet, amelyet az érettségi botrány szereplői meggyaláztak.

Tzalicot a zsidó kérhárta szállították. Súlyos hasérülést szenvedett. Este megoperálták, de kétséges, hogy életben marad-e?

Csernovitzban óriási izgatottságot keltett a merénylet. A városban szigorított őrzéjratok vigyáznak a rendre.

Lepadatu volt liberális kultuszminiszter szerint nincsenek politikai kisebbségek

A miniszter a román pártokba irányítja a kisebbségeket. Vajda kivállik a fuzionált pártból?

(Cluj Kolozsvár, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lepadatu, a liberálisok volt kultuszminisztere, aki jelenleg Kolozsváron tartózkodik, fogadta a Rapid munkatársát, akinek igen érdekes, sőt szenzációs kijelentést tett a kisebbségek politikai szervezkedéséről. Hasonlóképpen érdekes nyilatkozatának az a része, melyben a parasztpárti és nemzetipárti fuzióról nyilatkozik. A nyilatkozatot itt adjuk:

— A mi álláspontunk a kisebbségi kérdésben eléggé ismeretes — mondotta a volt miniszter. — A mi szempontunkból vannak nemzeti és vallási kisebbségek, ahogy a békeszerződés is osztályozza, de nincsenek politikai kisebbségek. Amikor elismernék, hogy kulturális és lelki célkitűzéseikhez és saját szervezeihez joguk van a kisebbségeknek, az a véleményünk, hogy politikai célkitűzésekben

az ilyen szervezeteknek nincs semmi értelmük.

— Mert nincsenek kisebbségi és többségi állampolgárok. Az állampolgároknak csak egyféle kategóriája van, egyenlő jogokkal és egyenlő kötelezettségekkel. A kisebbségeknek nem lehetnek a miénköl eltérő érdekei, ezeket az érdekeket pedig legjobban a román pártok keretein belül védhetik meg. Azzal, hogy izolálják magukat a román pártokhoz, fatálisan és egoisztikusan opportunus politikát űznek. Azok a paktumok és kompromisszumok pedig, amelyek az ilyen politikát elősegítik, a legtöbb esetben károsak az ország általános érdekei szempontjából és csalódást okoznak azoknak, akik ezeket a paktumokat megkötik.

Ezért nem kötött és nem fog kötni a liberális párt ilyen paktumot (?)

Lepadatu miniszter ezután a fuzióról nyilat-

Női gyapju mellény 357 lei.
Gyermek gyapju svetter
187 leitől, SIPOS-nál, Cluj,
Calea Regele Ferdinand 8.

kozott. Szerinte a nemzeti és a parasztpárt fuzióját az erdélyi nemzeti párt csaknem valamennyi vezérének ellenére kötötte meg Maniu. A fuzió azonban épp emiatt igen labilis alapon áll és nincs kizárva, hogy már a közel-

Hogyan élnek kincses Kolozsváron a szegény zsidó diákok

(Cluj-Kolozsvár, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ujra a diákok városa lett kincses Kolozsvár. A Jövő rájongó kincskeresői, a zsidó fiatalok is, Erdély fővárosának legnagyobb kincsét: a termelési lehetőséget bányásszák ki a gazdasági pangásban szenvedő Élet zürzavarából: hogy hogyan, az itt következik. Ellenséges légkörben, botúttól menekülve, de töretlen akaratú és a nélkülözésektől vissza nem riadva: mindenféleképpen.

(A Menzán)

A szegénysorsu diákok támasza és barátai társasága egy és ugyanazon fogalom: a Menza. Itt gyűlnek össze az ebédidő alatti elfogyasztják azt a szegényes ebédet, amelyet a Menza vezetősége havi huszezer lej ráfizetéssel olcsón oszt ki tagjai között. Ötven zsidó ifju, egyetemi hallgatók, iparosok, középiskolások diákok és az apahidai chalucok és chalucák ünnek az asztalok mellett, beszélgetve, mindenik a maga nyelvén, héberül, németül, jiddisül, románul és magyarul, egy zugó hangegyveleggé zavarodva össze, melyen áthalatszik az íróasztal mellett ülő pénztáros hangja, amint az egyes tagoktól pénzt próbál kicsikarni.

— Maga 450 lejrel tartozik — szól az egyik diákhöz — mennyit tud most fizetni?

— Egy vasam sincs — hangzik a rövid, de alázatos felelet.

— Az nem sok. Igyekeztek ezen a héten pénzt szerezni.

— És ez így megy tovább, az ötven diák közül tizen sem fizették ki az egyhónapi köztulajdonukat.

(Kollektív étkezés és kedvezmények)

Egy néhány adatot akarok adni itten, hogy Erdély zsidósága is képet tudjon alkotni magának a zsidó ifjúság tanulási lehetőségeiről. Mert nincsen még egy olyan fiatalság, mely olyan nagyon, olyan óludatosan és eltántoríthatatlanul akar tanulni, mint a miénk. És nincsen olyan fiatalság sem, mely annyi küzdelem és nyomorúság árán szerzi meg az életet jelentő diplomákat, mint a zsidó.

— A Menza — felel kérdéseimre a vezetőség egyik tagja — minden zsidó egyesülettől független és egyetlen célja az, hogy a szegénysorsu zsidó diákok tanulmányait elősegítse. Egyesület vagyunk, magunk közül választjuk meg vezetőségünket, amely arra van hivatva, hogy minél olcsóbb kosztot tudjon adni a tagjainknak. Az idén napi 30 lejben állapítottuk meg a díjat, ötletess ráfizetéssel, mert a Menza csak 35 lejért tud egy napi ebéd és vacsora kosztot előállítani. Ez horribilis ráfizetést jelent havonta, mely ennél inkább fokozódik, minél több kedvezményt adunk azoknak, akik a harminc lejes napidíjat sem tudják megfizetni. Az idén — sajnos — kevés kedvezményt adhatunk, pedig bizony nagyon sokan fordultak ezzel a kérelemmel vezetőségünkhöz.

— A hiányt országos gyűjtésekkel és rendezvényekkel próbáljuk behozni. Minden év elején páronként indulnak el a tagok különböző vidékekre gyűjteni, de a nehéz gazdasági viszonyok miatt az idén ez is kevés sikerrel zárult. Erdély zsidósága nem teljesíti ezokat a kötelességeket, amelyeket ifjúságának felneveltetése reá hárít.

Többre már nem voltam kíváncsi. Széjjel-néztem a zsidó egyetemi hallgatók éttermében. Szomorú arcokat sehol nem láttam. Itt mindenik itthon van, itt adnak egymásnak talál-

jövőben meg fog történni Vajdának az a kiválása, amelyről a fuzió megalakulásának napjaiban volt szó.

A konkordátumról szólva, Lepadatu kijelentette, hogy a konkordátumot csak az új kulusz törvény megszavazása után kötik meg, ami logikus és természetes is, mert csak a hitfelekezetek általános rezsimjének törvényhozási uton való rendezése után lehet szó azokról a speciális jogokról, amelyeket azok az egyházak kapnak, amelyeknek legfőbb fejük nem tartózkodik az országban.

kozót, itt intézik el esernyi nyomorúságukat. A falon függő felhívások is ezt mutatják. Ime néhány közülök:

„Felkérem azon kollégákat, akik valamilyen délutáni foglalkozást számomra szerezni tudnának, hogy hazajövetel után velem tudatni sziveskedjenek.”

Vagy:

„Két égyes szobához két lakótárs kerestek! Egy másik:

„Francia és német órákat adnék. Aki címetek tud, az legyen szives a neveket idejegyezni.” De a papíron még egyetlen név sincs. A francia és német órákat kereső diáknak még nem sikerült tanítványokat szereznie.

— „Kedvezmények.” Olvasom egy másik papíron. Itt a Menza vezetősége, hozza a kérések elintézését a tagok tudomására. Visszautasítás nincsen. Megszámolom a neveket. Kereken harminc menzatag kapott az idén kedvezményt...

(Egy jó lakás)

— Szenzációs lakást szereztem — rohan be az ajtón egy orvostanhallgató.

Hamarosan egy egész társaság köréje gyülekezik.

— Az Apáca utcán van, központi fűtéssel és csak ötszáz lej havonta — lelkesedik az új lakástulajdonos.

— Központi fűtés? — A fejekről öszinte kételkedést olvastam le.

— Na igen, a szomszéd helyiségben egy kovácsműhely van, ahol éjjel-nappal dolgoznak

Reinitzot mégis vád alá helyezik Rosmarin Jenő meggyilkolásáért

(Oradea Nagyvárad, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nemrégiben megírtuk, hogy Rosmarin Jenő meggyilkolása ügyében a szatmári törvényszék vizsgálóbírója nem járult hozzá Reinitz Jakab vád alá helyezéséhez. Rosmarin Jakab a meggyilkolt Rosmarin Jenő apja szója minden lehétőt elkövetett aziránt, hogy fia haláláért elégtételt szerezzen. Legutóbb a nagyváradi Táblához fordult és kérte Reinitznak vád alá helyezését. A királyi Tábla vádantécsa szerdán délután foglalkozott az ügygyel és kimondotta, hogy Reinitz Jakabot Rosmarin Jenő meggyilkolásáért vád alá helyezi. Az ügyet a szatmári törvényszék újra tárgyalni fogja, ami iránt máris óriási az érdeklődés.

Galacban megtalálták a három héttel ezelőtt eltűnt hátszegi kereskedő holttestét

A galaci Chevra Kadisa értesítette a hátszegi hitközséget Salamon Márton tragikus sorsáról. Minden valószínűség szerint a kereskedő büntény áldozata lett

(Hátszeg-Hátszeg, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Előzőek az Uj Kelet adott hírt Salamon Márton hátszegi kereskedő eltűnéséről, aki még október 19-én elment hazulról Karászbeszere és két nappal később nyoma veszett. A nyomozás adatai szerint az eltűntet utoljára a karászbeszerei állomáson látták egy ismeretlen nevű lugosi mészáros társaságban, akivel — állítólag — Temesvár felé utazott. Ezzel a be nem bizonyított eshetőséggel kapcsolatban több hipotézist állított fel a vizsgáló, amelyek azonban csakhamar hamisának bizonyultak. Az aggódó családban — a nyomozás eredménytelenségének láttára — egyre jobban gőgöret vert az a meggyőződés, hogy Salamon Márton meggyilkolták.

Három héttig tartó tejszűrést követően tegnap a hátszegi zsidó hitközség hivatalos át-

EZT A SZELVÉNYT A LAP BELSEJÉBEN FELSOROLT KERESKEDŐK

LEI 5 LEI

ÉRTÉKBEN, A VÁSÁROLT ÖSSZEG TIZ SZÁZALÉKÁIG KÉSZPÉNZFIZETÉS GYANANT FOGADJÁK EL

Ez a szelvény érvényes dec. 18-ig

és az átmelegíti az én szobámat is.

Ezre már én is kíváncsi lettem.

— Azt a szobát én is meg akarom nézni

— szoltam — ebéd után elkíséreltek.

Mikor befordultunk a kapun és a hatalmas udvaron keresztülvágtunk és még mindig nem értünk be valamelyik lakás ajtaján, már képet kezdtem alkotni magamnak a „szenzációs” lakás minőségéről. Majd a plectórnak is megfelelő udvar egyik kis sziktorába tértünk és egy állandó zakatolás hangjai mellett — melyet a már említett kovácsműhely okozott — le-
hajtott fejjel beléptünk a „szobába”, melynek leírására amatörtőllam szegényesen elégtelen...

A „szoba” három méter hosszú, két méter széles és két méter magas. Butorzata egy ágy, asztal, néhány szeg a falban (szekrény), két szék, melynek egyikén egy mosdótál áll, a reggeli vizet. Egy ablak egészíti ki ezt a nem mindennapos képet, mely havonta 500 lejbe kerül és diákviszonylatban a „szenzációs” nevet is kiérdemelte...

— Egered nincsen? — kérdeztem már elmenőben.

— Nincs, de van egy sündisznóm és nagyon sok svábbogaram. Az utóbbiakat csak azért tőröm meg, hogy a sündisznómnak ne kelljen külön táplálékról gondoskodni...

Valamit elfelejtettem. A szobában ugyanis tényleg kellemes meleg volt. Fűtés tehát nem kell a szobának...

Igy fest 1926-ban a zsidó diák élete Kolozsváron. Ha ehhez hozzávesszük a zsidóvárosokat is — akkor további magyarázatok fölöslegesek. (ki.)

.....

Reinitzot mégis vád alá helyezik Rosmarin Jenő meggyilkolásáért

(Oradea Nagyvárad, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nemrégiben megírtuk, hogy Rosmarin Jenő meggyilkolása ügyében a szatmári törvényszék vizsgálóbírója nem járult hozzá Reinitz Jakab vád alá helyezéséhez. Rosmarin Jakab a meggyilkolt Rosmarin Jenő apja szója minden lehétőt elkövetett aziránt, hogy fia haláláért elégtételt szerezzen. Legutóbb a nagyváradi Táblához fordult és kérte Reinitznak vád alá helyezését. A királyi Tábla vádantécsa szerdán délután foglalkozott az ügygyel és kimondotta, hogy Reinitz Jakabot Rosmarin Jenő meggyilkolásáért vád alá helyezi. Az ügyet a szatmári törvényszék újra tárgyalni fogja, ami iránt máris óriási az érdeklődés.

Galacban megtalálták a három héttel ezelőtt eltűnt hátszegi kereskedő holttestét

A galaci Chevra Kadisa értesítette a hátszegi hitközséget Salamon Márton tragikus sorsáról. Minden valószínűség szerint a kereskedő büntény áldozata lett

(Hátszeg-Hátszeg, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Előzőek az Uj Kelet adott hírt Salamon Márton hátszegi kereskedő eltűnéséről, aki még október 19-én elment hazulról Karászbeszere és két nappal később nyoma veszett. A nyomozás adatai szerint az eltűntet utoljára a karászbeszerei állomáson látták egy ismeretlen nevű lugosi mészáros társaságban, akivel — állítólag — Temesvár felé utazott. Ezzel a be nem bizonyított eshetőséggel kapcsolatban több hipotézist állított fel a vizsgáló, amelyek azonban csakhamar hamisának bizonyultak. Az aggódó családban — a nyomozás eredménytelenségének láttára — egyre jobban gőgöret vert az a meggyőződés, hogy Salamon Márton meggyilkolták.

Három héttig tartó tejszűrést követően tegnap a hátszegi zsidó hitközség hivatalos át-

Ingyen olvassa Erdély legjobban szerkesztett napilapját, ha kivágja az UJ KELET szelvényét és vásárol vele.

Katonatiszti ruhákat olcsón fest kakira Czink, Cluj

Tegnap este az anyát, ahinek ajkairól. Az Éj végig az utcákon és reggelre kis, biborossabbra az...
Az orvos, mi a gyermekágy fe...
— Szárát!
Vérvörös lán, nem tudott szám...
settened k az...
anyasívekét és ezamebbe.

Kian zug, fo...
vivódások, szenved...
tumultusa zudul...
hangversenyek z...
fónia minden zug...
zejében, a vágyo...
muntársaságok...
letnek, revolver...
nak a mezeit...
az anyákon az a...
tragikumot, anil...

Gonoszban b...
élet hejnalán iz...
meki vége, me...
rös rémálom kell...
bájos, kedves gy...
a fény csillog...
melynek fűsége...
hez hasonlított...
csapott ki, —...
ből az ő boldog...
szimfóniája alak...
diszharmonia...
a gyermeki szer...
ben földi miaz...
rok, akik az em...
vállukra, most...
meit nincs emb...

De miért ké...
Az anyasív me...
aszony, akit en...
sága, tévelygés...
éretből szüli m...
jövendőrt, egy...
egyedüli záloga.

Es ilyenkor...
ninger és Schop...
ellen, aki a ter...
meinek végtelen...
bárfeja, — aki...
lázás zajásával...
ké ségbeeséssé...
így hangzik: sk...
Hiuságáért,
késes órában...
kozmosis érzés...
való h-llés...
amelyet a Vég...
a legmegdöbben...
az Urral, aki f...
tustaként e föl...
Senki sem...
aszony, mert s...
mint ő. És ő a...
homályban, mel...
és gondolat bor...
melyet Ba'zic...
amely sokszor...
az átlagember...
Ezse? az é...
a lán hevét, es...
mely most hop...
totta érzésit, m...
álmaiz, merész...
Néztek: n...
köpeyek cifra...
írásai, most ne...
nem hiú és ne...
nem harcos: e...
kedves friffrár...



Skárlát

Tegnap este még vidáman, mosolygósan láttam az anyát, akinek ma reggelre lehervadt a mosoly ajkairól. Az Éj fekete leván egy rém futkosott végig az utcákon, bekopogtatott a házak ablakain és reggelre kis, édes gyermekszájakon a lúz festette biboroszabbra az ajkakat.

Az orvos, mint a szomorúság követe állott meg a gyermekágy felett és ajkát fatális szó hagyta el: — Skárlát!

Vérvörös lúz, gyermeki lelkek riadalma, melyet nem tudott számúzi korunk tudománya, mely ott szententek az élet bölcsőjében, megdöbbentte az anyasívket és a féltőm lidreét üteti ki a szemekbe.

Kion zug, forog az élet: túlkedés, harcok, viadalmak, szenvedélyek tombolása, a londoni vár-tumultusa zudul: a rádiók hullámai és a zene, hangversenyek zengéseit hozzák, a kilencedik szimfónia minden zuga-zingása benne él a városok zúgában, a vágyódás kban és reményekben, a romantikus érzésekben és kétségekben, új világok születnek, revolverek döbrenak, zsarnokok falási csaholnak a menekülő emberek nyomában és senki, senki az anyától az asszonyon kívül nem érzi át a tragikumot, ami ebben a szótas látkat: skárlát.

Gonosz emberi sors, melynek már a gyermeki élet hejnalán az életét kell remélnie, gonosz gyermeki vége, melynek a megmaradásért ezzel a vörös rémmel kell megátáznia. Én láttam ezeket a bájos, kedves gyermekeket a nyár porában játszó, a fény csillogóva futott végig a fűs hirtében, melynek adósgát Baudelaire a hyacinth üdülőéhes hasonlította, — szemükből a jövőndő léngya csapott ki, — mert a mi bánatunkból, verejtékünk-ből az ő boldogabb jövődjüképti — egy új élet szimfóniája alakul, mely a mi időnkben keserű diszharmonikává korcsosodott. És most, most ezek a gyermeki szemek a lúz fényében izzanak, vérükben élési miazmák gyuladása tombol, kicsi márirok, akik az emberi sors súlyát már most veszik vállukra, most éreiknek a szenvedésben emberré, mert nincs embeirbb, mint a szenvedés.

De miért kell már a gyermeknek megismernie? Az anyasív ma megtűnhődik gyermekeiért is, az asszony, akit ennek a társadalomnak annyi goncsz-sága, kötelessége nyom, — emberfeletti kötelesség-értékből szüli meg ma csak gyermekeit, talán a jövődjéért, egy szób, szabadabb életért, melynek egyedüli záloga a földön — a gyermek.

És ilyenkor látni csak: milyen gyöngök Weininger és Schopenhauer érvei az asszony, a nő ellen, aki a teremtés kulcsa, nemiségünk, szerelmeinek végtelen fájdalom és végtelen életet zengő hárfája, — aki hősien néz szembe a vér megrémült, lázas zajjával, akinek ajtán sikolya, imádsággá, kétségbeeséssé és reménnyé testesült a szó, mely így hangzik: skárlát!

Hűségért, ideges goncszszájalért ezekben a kétes órákban vezekel minden anya, remegésében kozmikus érzések tárulkoznak. Beteg gyermeke fölé való hajlésa a legművészeibb és legégitbb vonal, amelyet a Végzet művészeke rajzolt fel: riadtsága a legmegdöbbentőbb szemrehányás, élő perlekedés az Urral, aki őt szemelte ki titokzatos céljainak tussaként a földön.

Senki sem jár közelebb az élethez, mint az asszony, mert senki sem jár közelebb a halálhoz, mint ő. És ő az őstön világító fázosa az eltoruló homályban, melyet betegség, gyermekhalál, gond és gondolat boit körink. Ez as a finom őstön, melyet Balzac az asszony asszijenek nevezett, amely sokszor több, mint a férfi intelligenciája, de az átlagember intelligenciájánál sohasem kevesebb.

Ezzel az őstönrel méri drága gyermeki arcokon a lúz hevet, ezzel az őstönrel veszi átöbe a rémet, mely most kopogtatott be ablakán és elhomályosította érzéseit, ruháinak szubtilis sűreit, végyait, álmaik, merészégeit és csüggedéseit.

Nézetek: most lehervadtak válláról a hermelinköpenyek cifraságai, a társadalmi konvenciók előírásai, most nem gyöngö és nem gyöngéd, most nem hű és nem ekölcsös, most nem félnek és nem harcos: ember! Márkor úgy engedték, kedves férfiaraim, hogy ember legyen. Kegyetlen

haszúságokba kényszeríttek bele őket, a nálatok legtöbbjénél finomabban és igazabban. De most, itt, gyermeke égyánál, amikor vele együtt harcol az életért, a megmaradásért, — több ő, mint ti, sokkal több: harcos a gyál, akinek pallosa villog a szoba homályában.

Talán majd egyszer, ha a tudás fáján az élet abszolút biztonságának, vagy legalább is a gyermek élete biztonságának gyűzőesse megérk, — akkor ezek az őstönök elhalnak, elhalványodnak majd, hogy átfinomodva, megérlelődve, új értékekkel telten új erők forrásává legyenek.

Farces, hogy miódezt a skárláttal kapcsolatban kellett elmondanom, lázas, kedves gyermeki szemek

Impozáns keretek között ünnepelték meg Párisban és Londonban a fegyverszünet nyolcadik évfordulóját

Károly volt trónörökös inkognitóban virágot helyezett a francia ismeretlen katona sírjára

(Bucuresti-Bukarest, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szövetséges államokban mindenütt ma ünnepelték a fegyverszünet évfordulóját. Az angol birodalomban 2-2 percet mindenütt megállt a munka. Az angol király, a valiesi herceg, a yorki herceg koszorút helyeztek az ismeretlen katona síremlékére, ahol istentisztelet volt igen sok tiszt és óriási közönség jelenlétében. Koszorút helyezett el a siron az angol miniszterelnök és valamennyi angol dominium miniszterelnöke is. Egész London vörös virágot visel, amelyet a volt front harcosok segélygyűletének javára árusítanak.

elborult fényének világánál. De én láttam az anyai szem elborulását, amely tegnap még mosolygott, szellemtől nyugogott, mint a Mad nnák tekintete Rafael képein.

Én hallottam az orvos szavát, amint kimondotta a vérvörös szót: skárlát. És lent zugott zengett az utca, autók túlkötek, csúdtömeggondrok szaladgáltak, vegyonbukott füzetek redőnyei zárultak le a délutánban, kacaj is hangzott, az égen tavaszi felbök süntak. De én csak egy suttogást hallottam, egy megráditó szót: skárlát.

Utam, vigyázz a beteg gyermekek életére, vigyázz az anyákra, akiknek mosolya tegnap még értelme volt a világnak! (s. l.)

Szabadlábra helyezték Dick Jakabot

(Cluj-Kolozsvár, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Prosper Constantinescu vizsgálóbíró ma délelőtt elrendelte Dick Jakab megkereskedő szabadlábrahelyezését. Dick több, mint két hónapig volt a kolozsvári ügyészségi fogház lakója és letartóztatása emlékezetesen áltálaros feltűnést keltett.

Mintegy három hónappal ezelőtt a bécsi „Molo“ textilgyáregeskedő Rosiu Constantiu utján külvádi feljelentést tett a Dick Jakab és Fa cég ellen a kizártság miatt. A feljelentés szerint a „Molo“ egymilliónégyezer lejt értéktű árut adott bizsmáryba a Dick cégnek,

Párisban Doumergue elnök, a kormány tagjai a diplomáciai testület, a képviselők és szenátorok, továbbá, a volt frontharcosok óriási közönség jelenlétében ma az ismeretlen katona síremléke előtt megülték a fegyverszünet évfordulóját.

Brüsszelsből is impozáns ünnepszég hírért jelentik: A francia fegyverszünet tegnapi évfordulóján egyébként Károly volt trónörökös teljes inkognitóban megjelent az ismeretlen katona sírjánál és egy román nemzetiszín szallaggal átköltött fehér krizantém-csokrot tett le a sírra. A szallagon semmi felírás nem volt.

amely azonban sem az áruval, sem annak árval nem tud elszámolni. Pastia vizsgálóbíró akkor a gyauokok alapján elrendelte Dick letartóztatását és azt a törvényszék IV. szekciója kétszer is megerősítette.

Ma délelőtt járt le Dick vizsgálati fogságának második meghosszabbítása. Miután az előzetes vizsgálat befejeződött, Constantinescu vizsgálóbíró rendeletet adott Dick Jakab szabadlábrahelyezésére, amit a törvényszék is megerősített. Dick ma déiben egy órákor elhagyta az ügyészségi fogházat.

November 16-án szavazzák meg Olaszországban a halálbüntetést

Bezárják az összes ellenzéki párhelyiségeket. A franciaországi antifascisták halállal fenyegették meg Garibaldit. Kintasiák a spanyol szeparatistákat Párisból

(Róma, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ellenzéki képviselők kizárásával megszavazott rendörvényt az olasz kormány gőerővel alkalmazza. A mult éjszaka a rendörség lefoglalta az új törvény által felszaltott pártok tehát valamennyi nemfascista politikai párt helyiségeit. A nyomdákat mindenütt hatóság legörzik, nehogy a beillott ellenzéki lapok bármilyen formában újra megjelenhessenek. Jellemzően érdekes intézkedése Mussolini diktatortörvényének az, amelynek értelmében minden nyilvános előadás, mely a körkélcözkét veszélyeztet, tilos. Ugyancsak súlyos büntetés jár porográfikus képek és könyvek terjesztéséért. Elhítja továbbá a törvény a szerencsés-játek-fogadásokat, így például a lóverseny-fogadásokat is.

három anarchistával. Az anarchisták levelezőlapokat mutattak fel, amelyeket Garibaldi írt nekik és amelyet az európai antifascisták egyik vezérének kellett volna átadniuk. A levelezőlapon a következő mondat állott: „Kérjük Bukarestet küldeni nekünk.“ Az anarchisták gyakordtak és nem mentek el a levelekkel, mert sejtették, amit most már biztosan tudnak, hogy életükkel laboltak volna.

A rendörvény kiegészítéseképen a szenátus 16 án tárgyalja a halálbüntetésről szóló törvényt.

Mussolini merénylőjét, a 15 éves Zambonit a Bolognait temető sarkában, ahol csak néhány szökés miatt kivégzett katona holtteste fekszik, legnyugodtabban temették el.

Páris, november 11. Ríciotto Garibaldi tegnap díszmal jelenetek között szembevitették

A szembevitettek annyira szidalmazták Garibaldit, hogy több rendört kellett behívni a tanácssterembe az anarchisták megfékezésére, akik halállal fenyegették az olasz szabadsághős méltatlan unokáját. Garibaldit kénytelenek voltak egy másik szállodába vinni, mert az antifascisták merényletet kíséreltek meg ellene.

A belügyi és igazságügyi miniszter hosszasan tanácskoztak ma Chappe rendörtanácsossal, a párisi rendörség politikai osztályának főnökével a katalán szeparatisták ellen alkalmazandó rendszabályokról. Elhatározták, hogy valamennyiket kiutasítják az országból.

Hirdessen az Uj Keletben

KOPROL

A LEGKIVÁLÓBB CSOKOLADÉJZÜ
HASHAJTÓSZER
MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN KAPHATÓ
VALÓDI CSAK A KOPROL NÉVEL

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség szerveinek új vezetősége

(Orosz Nagyvárád, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradi konferencia zárulását követően az elnökség megválasztása után megválasztották a Szövetség többi szerveit is. A Nagyváradi Bizottság a következőképpen alakult meg.

Az új Nagyváradi Bizottság

Arad dr. Heszeg Sándor, Kalmár József, Siger József dr., Káron Aladár, Szentes Henrik. Balázsfalva dr. Friedmann Márton, Beszterce dr. Halberg Gyula, Kallus Lajosné. Brassó Ritter Salamon dr., Fülér Dezső. Déva dr. Szegő Ernő, dr. Lauffer Andor. Dés Rosenzweig Jehuda, Dux Mór. Gyergyószentmiklós Egel János. Gyulafehérvár Löwa Béla. Hátszeg dr. Dák Lajos, Ábrahám József. Kolozsvár Ausländer Lajos, Beskovits József, dr. Erdélyi Dávid, Feuerstein Kálmán, Winkler Janka, Öhlbaum Etus, Jámbor Ferencz Giskalay János, Friedl Andor. Karánsebes K. P. Lipót, Palfi Márton. Lugos Neumann Hugó, dr. Kirchaer Arnold, Deutsch Béla. Marosvásárhely Wolster Kálmán, Deutsch Vilmos, dr. Enzelberg Dezső, dr. Krusz Mór, dr. Erdélyi Emil, Hirsch Simon, Simon Márton. Máramaros-sziget dr. Friedl Ábrahám, dr. Sternberg Aladár, id. Stern József. Nagyvárád Leiner Zoltán, Beskovits Ignác dr., Mittelmann Jakab, Rath Efrim, dr. Várad Odón, Zizkovits Jenő, dr. Birdos Lora, Wasserstrom Sándor, Beskovits Bernát, Weisz Ödön Lipót, dr. Löw Béla, Just Móse, Katz Rudolf, dr. Kobányi Rezső, Klein Mór Rich József. Nagybánya Hirsch Jakab. Nagyszeben dr. Szegall Zsigmond, Lukács Aladár. Petrozsény Halmos Brunó dr., Scheffer Lipót, Hunyadi Andor. Resica Klein Braut, Follner Manó. Szászváros Vass Gyula. Szászrégen Fixel Vilmos, Herschdorfer Áron. Szatmár dr. Steinberger Ernő, dr. Stern Mór, id. Reiter Mór, Jordán Sándor főrabbi, dr. Jordán Viktor, id. Markovits Elek, dr. Schwarz Lajos. Székelyudvarhely Gottesmann Vilmos, Hirsch Jenő. Temešvár dr. Weil Adolf, Brisker Ezekiel dr., dr. Molnár Gyula, dr. Nobel Sándor, Veres Erő, Eppler Jakab, Taub Ábrahám, Schulz Arnold, Drechsler Gyula, Fischer Béla, Kaufteil Ernő, Márton Béla. Zilah Ternér Jakab Sinetár József.

A Palesztina-bizottság

A Palesztina bizottság így alakult meg: Dr. Kohn Hillel, Rosenberger Ferenc, Beskovits Ignác, Feuerstein Kálmán, dr. Hamburg József, Klein Eljahu, dr. Krémer Armin, dr. Jévi Jenő, dr. Neumann Vilmos, Noszin Mór, dr. Pollák Sándor, Salamon Jakab, Schwartz Miksa, dr. Szőnyi Géza, Waldner Mór, Weinberger Nándor, dr. Weisz Fülöp, Winkler Janka, Wohl Miksa, Hochteil Béla, Fritsch József. Számvizsgálóbizottság lett: Klein Miksa bankigazgató, Ausländer Lajos, Feuerstein Kálmán.

Keren Kajemet Országos bizottsága

A Keren Kajemet országos bizottsága így alakult meg: Fischer Lipót, dr. Pollák Sándor, Grünwald Géza, Hochmann Jakab, Ausländer Lajos, Weisz Gyula, dr. Marton Ernő, Schwartz Miksa, Weinberger Nándor, Kertész Márton, Feuerstein Kálmán, Weisz Mendel, Fränkel Emánnel, Klinger József, Lövinger Jakab, dr. Harskovits Ferenc, Waldner Mór, Rosenfeld Gyula, Noszin Mór és a Hitschdnt Aviva, a Hitschdnt Barisszia, a Pro Palesztina Liga, a Keren Hájjezód, az Ezra, a Zeiré Mizrachí, a Zíróth Mizrachí egy-egy delegáltja. Vidéki tagok névsora: dr. Brisker Ezekiel Temešvár, Taub Ábrahám Temešvár, Drechsler Jenő Temešvár, dr.

Az ősz ujdonsága
a Dreher Haggemacher sörgyár
őszi söre
Extra-Special
mindenütt kapható

Erdélyi Emil Marosvásárhely, Simon Márton Marosvásárhely, dr. Markovits Jenő Nagyvárád, Silbermann József Nagyvárád, Steinberg Sarolta Dés, Ujhelyi Dezső Marosvásárhely, Bernmann Márkus Marosvásárhely, Pető Tibor Arad, Herschmann Fobasz

Pangalosz tábornok megőrült a krétai száműzetésben

A görög választások végleges eredményei. Nem sikerült a monarchista pártokkal való fúzió

(Athén, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A választások alatt szigorú telefontorvos volt, úgy, hogy csak most kerültek felszínre részletes hírek a választásokról. Most derül ki, hogy 285 megválasztott képviselő közül csak 143 a fővárosi eszme híve, vagy, hogy a köztársaságiak csak egy szavazattal többet szereztek. Tsata köztársasági kormány megalkotásáról szó sem lehet. Kafadaris designált miniszterelnök napok óta tárgyal Matassal a fúzióról. A fúzió azonban nem sikerült. Kondilis bejelentette Kondiális tö-

Bisztrics, dr. Steinberger Ernő Slatmár, Hunyadi Andor Patroszéay.

A KKL munkabizottsága

Végül megválasztották a KKL munkabizottságát: Fischer Lipót, Hochmann Jakab, Ausländer Lajos, Kertész Márton, Klinger József, Öhlbaum Etus, dr. Pollák Sándor, Löw Ödön, dr. Marton Ernő, Noszin Mór, Schwartz Miksa, dr. Weisz Fülöp, Weisz Gyula, C. Ödik Jenő és a Pro Palesztina-Liga két delegáltja.

Pasic fel akarja bontani Radicsal a koalíciót

(Belgrád, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pasic volt miniszterelnök a „Nevrod nid Nymkben“, a szlovenszói radikális lapban a következőképpen nyilatkozott Jugoszlávia politikai helyzetéről:
— Uzonovics kormány semmit sem intézett. A radikális pártfrakció megkérdése nélkül dolgozik. Egyes miniszterek saját szakállalra gondolkoznak és csak egyéni ambíciójukat szolgálják. A mostani kormány kötipolitikai helyzete kedvezőtlen. Jugoszláviát Garfonden súlyos vereség érte és a jó viszony Franciaországgal

társasági elnöknek, hogy a jelenlegi parlamenti összetétel mellett parlamenti többséget alakítani lehetetlen. Eppen ezért új választás megújítását javasolják, amelyet még decemberben megújítanak.

Kréta, november 11. Pangalos tábornok elmsállapota megromlott. Bémaképeket lát és üldözési mániában szenved. Bizánc császárnak képzeli magát, Konstantinápolyba akar menni, ahol állítása szerint a császári korona vár rá. Valószínű, hogy a szalonizál elmeegógyintézetbe szállítják.

megromlott, úgy hogy most azt sem tudják, hogy kik barátai és kik ellenségeik. A demokráciát és a súlyos áldozatok árán biztosított parlamentarizmust meg kell védeni.

Politikai körökben a nyilatkozat élénk fel-tűnést keltett és azt hiszik, Pasic meg akarja szüntetni Radicsal a koalíciót, hogy a R. disz-párt disszidensével, a szlovák néppárttal és más kisebb csoportokkal együtt kormányt alakítsa.

Pasic kihallgatása jelentkezett a királynál, de kihallgatása nem történt meg, mert az uralkodó jelenleg Karlócan vadászik.

A francia kormány egy katonai füzet miatt felelősségre vonta a német kormányt

A német kormány elkoboztatta a Németország integritásának legyveres visszahívására uszító röpiratot

Visszahívják a katonai ellenőrző bizottságot Németországból

(Páris, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legutolsó minisztertanácsban Briand ismertette a német leszerelés ügyét. A miniszterek tudomásul vették a következő bejelentést: Október elsajén a minisztertanács tudomására jutott, hogy a Reichwehr katonái részére egy füzetet adtak át, amely utasításokat tartalmaz és többek között azt a megjegyzést közli, hogy egyetlen német katonának sem szabad elfelejtenie, hogy a Reichwehr végző célja az elve-szett területek és gyarmatok visszahódítása. A füzet 1926 őrn, tehát már Locarno után készült. A francia kormány megparancsolt kért a német kormánytól, amely azt válaszolta, hogy a füzet nem a Reichwehről, hanem Reichsheerről szól, mint ideális hadseregéről és politikai célokkal terjesztik felelőtlen elemek. A német kormány elrendelte a füzet elkobását.

rövidesen megszűnik és a katonai ellenőrző-bizottság helyett a Népszövetség fogja Németországot ellenőrizni.

— Masaryk Egyiptomba utazik. Prágából jelentik: Masaryk elnök pénteken diszvacorát ad a távozó Couget francia követ tiszteletére. Az elnök a jövő héten Alice leányának kihelyében többheti tartózkodásra Egyiptomba utazik.

— November huszadikán tárgyalják Gajda perét. Prágából jelentik: Gajda perét november 20-án tárgyalják, Tanuknak Gissa dr., C. csek és Szovjy tábornokot, Kratochvill asz-szonyt, Gajda feleségét, Pollák polgármestert és dr. Tarsik ügyvédet idézték be. Arról, hogy az orosz kormány az orosz tanuknak megijította volna, hogy a bíróság előtt való-lomást tegyenek, hivatalos értesítés még nem érkezett a bírósághoz.

Claws lord párisi angol nagykövet Chamberlain megbízásából közölte Brianddal, hogy az angol felfogás szerint a szövetségközi katonai ellenőrzőbizottság feladata Németországban befejeződött, mert Németország a versaillesi rendelkezéseket végrehajtotta. Az ellenőrző-bizottság másik angol tagja, Walsh hasonló képen nyilatkozott.

A „W. s. minster Gazette“ párisi tudósítója szerint valószínű, hogy a szövetségközi katonai ellenőrzőbizottságot Németország hívására még a népszövetségi tanács decemberi ülése előtt visszahívják, mert a francia hivatalos kö-rök is elismerik, hogy Stresemann a thoyri tanácskozás óta mindent megtett, hogy a szövetségi tanács határozatait betartsanak. Csupán a francia konzervatív sajtó tartja még korainak az időt. Valószínű tehát, hogy az ellenőrzés

Meglepb olcsóság a
a „HELIOS“-nál
Cluj, Főtor 7.

Gyapju mellény 375.—
D. vetkabátok minden színben 800 leitől
Tartós harisnya 40.—
Cérna flor harisnya 85.—

Gyermekharisnyák, keztyük, valamint gyapju különlegességek **legolcsóbb** bevásárlási forrása.

Gom
to
Az idel
(Cluj)-E
tudósítóját
üzletvezető
hámoságo
több kolo
s ázszar la

Két év
nosok kár
és több m
vényesék
lebbesett
kolozsvári
loiftehár
tudórsz
bübiázón
lezállított
Az itálete
Egy é
kérvények
sighoz, u
amelyekbe
búdlábra
télium in
szabadlábr

A via
jason Con
lozsvári u
rúbben és
duzadt a
ró videsez
teljesen re
egy új, ze
tak. Kine
ságának e
és aktatás
megfipiz

Több
Fenyő és
Két akta
hivatalos
üzlet tula
kinevezés
kedésügyi
szabálysze
nevezését
hogy mos
gét és iro
gyat szere
magának
kés, üléket
lyet félret
táviratot,
gatósága
számlára

— A
jelentette
akkor ma
Most ju
prezidiós
A ker
igazgató u
vitt magá
lasiája és
Pár n
helyiségét
— Co
a vasuti

A tov
miat a F
a távirat,
számára
értéskü ár
rott ruha
tését term
as egész
Követ
írógépet
Perry-éfg
és egy h
a biztost
venze. Ez
desout, ar

Condescu újabb kalandjal a fogház-tól a vezérigazgatóságig és vissza

Az ideláig szabadlábra helyezett Condescu sorozatos szélhámos-ságok után újra az ügyészségre került

(Cluj-Kolozsvár, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hírhedt Condescu, a kolozsvári üzletvezetőség volt osztályvezetője, ismét szélhámos-ságokkal hallat magáról. Sikertelenül neki több kolozsvári kereskedő és megvásárló több száz ezer lej erejéig becsapnia.

Kicsoda ez a Condescu

Két évvel szellett az államvasutak és megá-nosok kárára bűnös manipulációkat követett el és több milliót stíksztott. A kolozsvári tör-vényszék 6 évi börtönrre ítélte. Condescu fo- lebbesett és végül megvásárolta a szabályszer-ű okmányt mutatott be, amelyen kiültek a tudósítás piros rózsái. Nagyon megtörtünk és büsbizónak látszott. A bírök megszabták és lezártították büntetését 2 és fél évi fogházra. Az ítéletet a semmitörvényesség is helybenhagyta.

Egy évet töltött le büntetéséből. Ittközben kérvények egész légióját indította a főügyés- séghez, utóbb az igazságügyminisztériumhoz, amelyekben betegségére való nyilatkozással sza- badlábrahelyezését kérte. Az igazságügyminis- térium intézkedésére azután az év áprilisában szabadlábra helyezték Condescut.

Condescuból vezérigazgató lesz

A viaszgárga arcu, bessett mellű, szöke ha- jású Condescu pedig ismét megjelent a ko- lozsvári utcán. Eleinte ritkán, utóbb egyre sűr- yebben és egyre határozottabban. Híra alatt dicszadt aktatáskát szorongatott. Az ismerősei rövidesen rebusztai kezdtek, hogy felettései teljesen rehabilitáltak, sőt, direkt az ő számára egy új, záros jövedelmeket ígérő állást kreál- tak. Kinevezték az államvasutak biztosítótársas- ságának erdélyrészi vezérigazgatójává. Condescu és aktatáskája kezdtek ismét visszanyerői régi, megfáradt beállítást.

A vezérigazgató ur apró bevásárlásai

Több héttel ezelőtt Condescu megjelent a Fenyő és Braunfeld ismert főtéri ékszerüzletben. Két aktatáska is volt nála tele regiszterekkel, hivatalos könyvekkel. Bőbeszédűen előadta az üzlet tulajdonosának, hogy ime megérkezett a kinevezését megerősítő hivatalos leirat a közle- kedésügyi minisztériumtól. Látszólag teljesen szabályszerű okmányt mutatott be, amely ki- nevezését megerősíti. Közölte a kereskedővel, hogy most keres hivatalának megfelelő helyisé- get és irodája számára néhány berendezési tárg- yat szeretne vásárolni. Azonnal kiválasztott magának több felszerelési tárgyat, dohányzó készüléket mintegy ötvenezer lej értékben, ame- lyet félretett. Mutatta a kereskedőnek a táviratot, amelyben az államvasutak vezérigaz- gatósága felhatalmazza, hogy fizetését folyó- számlára felvegye.

— A napokban felvezem a fizetésemet — jelentette ki könnyedén és elegánsan — és akkor majd kifizetem és elviszem az árukat. Most jut eszembe — teite hozzá — hogy egy precíz órára is szükségem van hivatalomban.

A kereskedő készséggel szolgálta ki a vezér- igazgató urat, aki három 6000 lej értékű órát vitt magával, hogy majd a megfelelőt kivá- lasztja és kifizeti.

Pár nap múlva az Unió-utcai Missir üzlet- helyiségében jelent meg.

— Condescu vagyok — mondotta bátran — a vasuti biztosító társaság vezérigazgatója.

Selymek, irógépek és autó

A továbblak körülbelül úgy folyt le, mint a Fenyő és Braunfeld csevegés. Előkerült a távirat, a kinevezés, a regiszterek. A hivatal számára félretett mintegy 60—70 ezer lej értékű árut és ugyanakkor felszégének is vásá- rolt ruhaselymet 15 ezer lej értékben. A fi- zetését természetesen a napokban felvezeti és akkor az egész rendelést együttesen kifizeti.

Következett a Finkler cég, amelytől több irógépet vásárolt a vezérigazgatóság számára, a Perry-cég, amelytől gumialkatrészeket vett és egy hónapig kibérelt egy Ford autót, hogy a biztosító társaságot egész Erdélyben beszer- vezze. Ezután csak autón lehetett látni Con- descut, ami hát jöhrnevést és hitelét érthetően

a maximumra fokozta vissza.

Egy kolozsvári kereskedőt is megtisztelt lé- togatásával a vezérigazgató ur.

— Hatvan ezer lej kölcsönre volna szükségem — mondotta könnyedén és hidegvérrel.

Garanciaképpen egy, az isten tudja hol lé- tező Banca Poporului által kiállított levelet mutatott fel, amely a levél átadóját arra joga- sítja fel, hogy egy Borsa nevű egyén által le- tésbe helyezett 193 ezer lej felvegye.

Egy neveléző hivatal regisztere

Telt, mult az idő, de Condescu nem fi- zett. A kereskedők gyanút fogtak és felkeres- ték dr. Hossu üzletvezetőségi igazgatót, aki a legnagyobb meglepetéssel hallotta Condescunak vezérigazgatóvá való kinevezését.

A kereskedők erre felkeresték Condescut, aki főlényes mosollyal nyugtatta meg az aggo- dókat. Regisztereket vett elő, amelyeket ter- mézetesen ő maga vezetett. Az egyikben sza- bályszerűen fel volt tüntetve, hogy 1. szám alatt leírkozott a közlekedésügyi minisztérium rendszere a hivatal butorainak beszerzésére vo- natkozólag, másik szám alatt az ő kinevezésé- nek megerősítése és ugyancsak regisztrálva vol- tak az általa a központba küldött állítólagos válasza.

Éjjeli házkutatás. Minden kiderül

A kereskedők ismét megnyugodtak egy- idelg. Végül azonban megunták a várakozást és tegnap délelőtt feljelentést tettek Bossie fő-

ügyésznél csalás és szélhámos-ság miatt. A fő- ügyész Vertan komiszárt bizta meg a nyomó- zásnál, aki tegnap éjjel váratlanul házkutatást tartott Condescu lakásán és az ott talált ösz- szes „hivatalos“ iratokat, regisztereket és akta- táskákat lefoglalta. Condescut pedig letartóztá- tatta. Ma délelőtt a rendőrségen megkezdődött Condescu kihallgatása. Condescu egyáltalán nem látszott megtörtnek. Amilyen hidegvérrel játszott a vezérigazgatót a mindig hiszkény és mindig naiv emberek előtt ez a nem éppen kiskaliberű szélhámos, épp oly nyugodtan, sőt főlényen mondta jegyzőkönyvbe tanuvallomá- sát. Kijelentette, hogy a vezérigazgatói állásra egy Joschimescu nevezetű bukaresti főtiszt- viselőtől kapott szóbeli megbízást. A CFR nél azonban ilyen nevű főigazgató nem ismernek és így csaláv volt a vezérigazgatói cím, hami- ssk a regiszterek és hamisak a megbízó levelek.

A fogház is hitelezője Condescunak

Vallomásának befejezése után Condescut átkisérték az ügyészségi fogházba, amelyet egyébként szintén rászédett Condescu és amely- nek egy évi vendégkezeltéssel adása maradt. A törvényszéki fogház valószínűleg ezalkalom- mal be fogja hajtani követelését Condescun, aki ellen újabb szélhámos-sággal ügyben Bossie főügyész és Constantinescu vizsgálóbíró vezetik az érdekes részleteket ígérő nyomozást (k. r.)

— Ötvenmillió vámbírság és letartoz- tatus selyemcsempészésért.

Bukarestből je- lentik: A bukaresti vámnál nagyarányu selyem- csempészésnek jöttek a nyomára. A vámbiztosítók négy bala selymet koboztak el, amelyről megálla- pították, hogy Maixner bukaresti pénzváltó csem- pészte be az országba. A selymet elkobozták, Meixnert 50 millió vámbírsággal sújtották és le- tartóztatták.

A TÖBBIEK ES... ÖN!

Azok a jól tájékozott gazdák, kik munkálataikhoz a majorban és a szántóföldön Fordson trak- torát használnak, tudják, hogy a Fordson akár álló motorként, akár traktor gyanánt (vontató- ereje 10 tonna) alkalmazva, összehasonlíthatatlan, és hogy azt a munkát, amit több fogat végez, a Fordson jobban és gyorsabban elvégzi és végül azt is tudják, ami talán a legfonto- sabb: hogy csak akkor kerül pénzbe, amikor dolgozik! A Fordson 2% katasztrális hol- dat művel meg négy óra alatt.

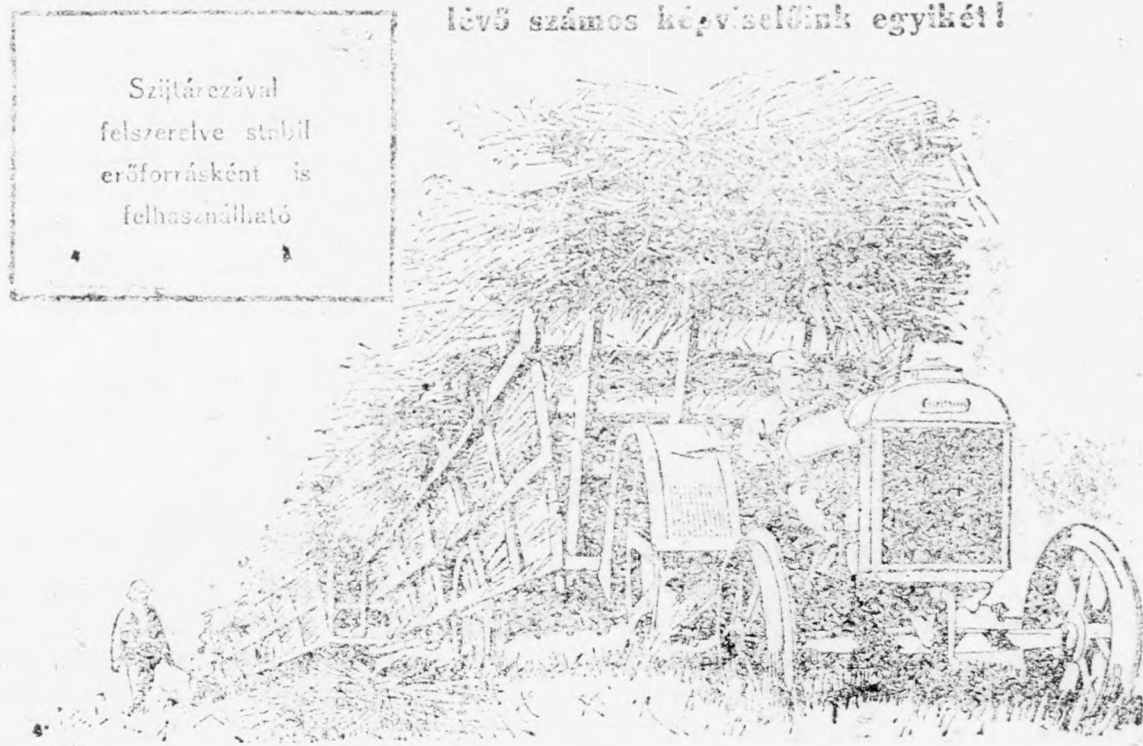
Fordson

A Ford Motor Company gyártmánya

Látogassa meg ma meg az országban lévő számos képviselőnk egyikét!



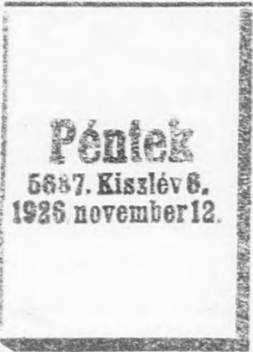
Szűrtárcsával felszerelve stabil erőforrásként is felhasználható



HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Feloldó szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai napról



A jásli egyetem nem veszi fel rendkívüli hallgatóknak az érettségiben elbukott diákokat. Bukarestből jelentik: Jelentette a Rapid, hogy a közoktatásügyi miniszter átiratot intézett az egyes egyetemekhez, amelyben megengedte nekik, hogy az érettségiben elbukott diákokat rendkívüli hallgatóknak felvegyék, de az egyes diákoknak diszkrécionális jogára tette, hogy felveszik a rendkívüli hallgatóknak az érettségiben elbukott tanulókat, vagy nem. A jásli egyetem tanácsa úgy határozott, hogy nem veszi fel ezeket a tanulókat az egyetemre.

Az árvaszék nem utalhat ki pénzt, mert nincs könyveleje. Dévai tudósítók jelentik: Imeretesen az Uj Kelet olvasói előtt az a közigazgatási rendszer, mely az árvaszékek működését, különösen a legutóbbi időben teljesen megbénítja. Az árvaszékek cselöttek, mint teljesen önálló állami hivatalok szerepeltek és független vezetés alatt állottak, adminisztrációjuk pedig egyenrangú volt bármely állami hivataléval. Egy centralizáló törvényjavaslat azonban az árvaszékek autonómiáját megszüntette és azokat a bíróságokhoz osztotta be. Ezzel aztán teljes fejesztettség állott be az árvák hivatala körül. A bíróságokon amugyis fogyasztókos személyzetük miatt saját adminisztrációjukat nem tudták kellőleg ellátni és így az árvaszékek ügyei körül a legnagyobb rendtelenség állott elő. Az árvák nyilvántartását elhanyagolták, a pénzkiutalásokat megszüntették és így állott elő az a káosz, melyet az alábbi eset is illusztrál. A dévai törvényszék árvaszéki osztályán az iktató-hivatalnok azzal utasított el a napszobában egy kérelmezőt, aki valamilyen csekély árva-alap kiutalást kért, hogy jöjjön a jövő esztendőben, mert eszdőszerint nincs könyveleje, aki a benyújtott kérelmet számlázza.

A belga trónörökös esküvője. Brüsszelből jelentik: A sarkundulai székesegyházban ma délután tartotta Lipót belga trónörökös és Astrid svéd hercegnő egyházi esküvőjét. Tanúk voltak: Jacor, Vanderwilde és Hymans belga miniszterek. Károly belga herceg, Ázoidán herceg, valamint Berdel brüsszeli svéd követ. Részt vettek a belga királyi pár is, valamint az egész uralkodói család, a svéd és a dán királyi pár, Luxemburg hercege, Henrik angol herceg és az egész dinasztia testületileg az esküvőn. Az esküvői szertartásnál valamennyi belga püspök résztvett. A királykisasszony protestáns vallására való tekintettel az esküvői szertartást nem előzte meg szentmise. Az érsekiprimás rövid beszéde után megáldotta a jeggyűrűket, ezzel a szertartás véget is ért. A szertartás alatt a nép ellepte a templom környékét és lelkesen éljenezte a fiatal párt. A trónörökös pár a királyi családnak egy belgiami kastélyába utazott, négy hét múlva pedig Svájcba, majd a francia Rivierára utaznak.

Korrigálták a bukottak minősített nagyenyedi tanítójeleiket osztályzatát. Bukarestből jelentik: Hirt adtuk annak idején arról, hogy a nagyenyedi református tanítóképzésében az elmúlt tanévben a tanárok, akik nem voltak tisztában a kalkulussal, ötös osztályzatot adtak annak, akik elégségeire ítélték. Ezeket a növendékeket azonban, mivel az ötös elégtelen jelent, a tanterületi inspektor bukottaknak minősítette. A iskola többszöri intervenciója nem járt sikerrel, míg most a magyar párt közbenjárására a közoktatásügyi miniszter hozzájárult ahhoz, hogy az összes kalkulussal hatásra minősítsék át.

Léderer Gusztávon végrehajtják a halálos ítéletet

Utolsó kívánsága az volt, hogy feleségével beszélhessen

(Budapest, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Margit körüti katonai fogházban ma délelőtt kilenc órakor hirdette ki Apáthy ezredes, hadbíró a hadbírószék már ismeretes ítéletét, amely Léderer Gusztávot köztalálattal halálra, a nemzeti hadseregéből való kizárásra, valamint főhadnagyi rangjától és összes kitüntetésitől való megfosztására ítélte. Ez azt jelenti, hogy Léderernek közlegényként kell meghalnia.

Az ítélet jegetősnek nyilvánította Apáthy ezredes, majd felolvassa, hogy a kormányzó november 6-án kelt magas elhatározásától az igazságszolgáltatásnak szabad folyást enged.

Az ítélet kihirdetésekor Léderer egy pillanatra megmozdult.

Budapestre szállítják az aradi szabadságoszobrot. Budapestről jelentik: A városi tanács elhatározta, hogy közbenjár a román kormánynál, hogy engedélyt kapjon az aradi 13 vértanu szabadságemlékének elvételére. A román kormány már bele is egyezett ebbe s így a szabadságoszobrot Budapest valamelyik terén állítják fel.

Eljegyzés. Steiner Erzséket Parajd eljegyezte Doppelt József Dejről. (Mindem külön írt tesztés helyett.)

Avatás. Berkovits József, az „Eura” zsidó ifjúsági egyesület alelnökét szombaton délelőtt 12 órakor avatják a kolozsvári egyetem suljában az orvostudományok doktorává.

Turista kirándulás. Az Erdélyi Kérpárt-Egyesület f. hó 14-én (vasárnap) hatóságilag engedélyezett kirándulást rendez Nagykapusra és vidékére a következő programmal: 1. Kerékpáros osztály Orsz Eudra vezetésével indul 1/8 órakor a Mátyás-háztól. Hazatérés este 6 órakor. 2. Gyalogos csapat Albert Mihály nagykapusi volt igaztan. vezetésével, indul szombaton este 9 órakor. Megtekintés tárgyai lesznek: a nagykapusi temető régi síremlékei, templom, Bányabérc, barlangok, a kiskapusi ref. templom, népviselet, népies táncok, Gyerőffi szökettője. Visszatérés szekerem, amiért a kirándulók 30 lejt fuvardíjt fizetnek. Vendégeket mindkét csoportban szívesen látnak.

Haemorsan végbélkúpok bevált gyógyszer aranyér ellen

Bethien a kizsáka képviselőkkel pártolt le a magyar parlamenti választásokra. Budapesti jelentik: Az „Uj Nemzedék” értesülése szerint a magyar kormány és a kizsáka képviselők meg egyezése jutottak a parlamenti választásokra. Eszerint valamennyi mostani kizsáka-képviselő fellép és közülük még néhány kizsádat felléptetnek az egyes párt hivatalos jelöljeként. Jól informált helyen kijelentették, hogy a felsorolást tartalmazó kormányzati közirat elkészült, valójában kedden fogják felolvasni. Eddig egyetlen törvényt akarnak még megszavazni, az adó és illeték felemeléséről szóló törvényjavaslatot.

Alagút épül a tenger alatt. Kopenhágából jelentik: A kopenhági kikötő forgalma az utóbbi időben annyira megnövekedett, hogy a kikötői hatóságok legutóbbi ülésükön elhatározták, hogy a nehézségek megszüntetése céljából a kopenhági kikötő alatt, Kopenhága és Amager között hatalmas alagutat építenek automobill, elektromos vasút és gyalogözlekedés számára. A költségeket 11 millió hollandi forinttal számítják. Az építés két évet fog igénybe venni. Az alagút két órási betonkőből áll és körülbelül egy kilométer hosszú lesz.

DECCA Hordozható, világító angol **beszélőgépek** és lemezek legolcsóbbak Révész Béa zenenterjeszkedő-sében, Ma ovsáschélyt, — Kérjen ajánlatot.

A nemzeti parasztpárt nagy parlamenti vitára készül. Bukarestből jelentik: A parlament megnyitására megtették az összes előkészületeket. Ma reggel megkezdődött a jegyek elosztása is. B. doglio marsall részt fog venni a parlament megnyitó ülésén. A „Politica” értesítése szerint a kamara ülészeit alkotmá-

natig megremege, majd apatikusan áll. Apáthy figyelmezteti, hogy utolsó kívánságát adja elő. Léderer azt kívánja, hogy feleségével beszélhessen.

Ezután Gold Károly állami ítélet-végrehajtót felhívja, hogy előkészülteit tegye meg. Az akasztáshoz körülbelül száz főnyi közönségnek adnak ki jegyet.

Lédererét féltizenegy órakor a Markó utcai fogházból átvitték a Margit-köutra, aki amikor az akasztásról értesült, rémes sikoltozást kezdett. Majd bevezették férjét, akivel egy-negyed óráig volt együtt. Először Léderer távozott, megíörve, görnyedten, utána Lédererné hagyta el a találkozás helyét.

nyozó jelleggel akarják felruházni. Ebben az irányban a kormány szakértői megkezdtek tanácskozásokat. A lap szerint ezek a tanácskozások a régezség megváltoztatására irányulnak, ami a pártok és az ország óhajára történik. Szombaton ül össze egyébként a nemzeti parasztpárt parlamenti tanácsa. Az ülésen megvitatják a trónbeszéd szövegét, amelynek tárgyalásánál a nemzeti parasztpárt nagy parlamenti vitára készül. A kormány hivatalosan közli, hogy a trónbeszéd a következő törvényjavaslatok parlament elő terjesztését követi. A sajtóörvény, a büntetőjog egységesítéséről, a lakbériörvény, a rendőrség és a csendőrség reorganizálásáról, a közigazgatási törvény módosításáról, a munkásbiztosításról, az építkezések elősegítéséről, a közegészségügy reformjáról, a hadirokkantak, hadiárva és hadiözvegyek ellátásáról és a Creditul Agrarról szóló javaslatokról.

Haemorsan végbélkúpok használata, egy-két napon belül legessze teszi az aranyér operációt.

Ujabb csecsemőhalálai találtak Er-mihályfalván. Tudósítók jelentik: Er-mihályfalván az utóbbi időben a csecsemők kivételére és elűntetésére valódi járvány lépett fel. Most is egy ilyen eset foglalkoztatja az er-mihályfalvi csendőrséget. A görögkatolikus iskola illemhelyének tisztításakor egy gyermek-csontrázat találtak. Azonnal jelentették az esetet a csendőrségnek, ahol Visován Sándor (reparancnok vette kezébe a nyomozást. A nyomozás eredményeként a csendőrségnek sikerült elfogni a bestiális anyát Kozma Juliska családian személyében. A csendőrségben Kozma Juliska töredelmesen beismerte, hogy a csecsemőt még január hónapban hozta világra és mert nem tudta volna gyermekét eltartani, inkább elvette láb alól.

Tévedésből betörés gyanúja miatt letartóztattak egy ruszinszkói szocialista párttitkárt. Ungvárról jelentik: Kellemetlen kalandja volt a napokban Trejcsák János akna-szlatinai bányász, a szlatinai szocialista párt titkárnak. Trejcsák ugyanis egy napon Tácsón volt, ahol bevásárlásokat végzett és csak másnap kora reggel indult vissza Szatmárra. Bédelyva község előtt azonban a csendőrség megállította Trejcsákot, kit rövid kihallgatás után letartóztattak. A letartóztatás, állítólag, betörés gyanúja miatt történt. Ugyanis azon éjjel, mikor Trejcsák Tácsón volt, ismeretlen tettesek betörték egy ottani kereskedő üzletébe, melyet teljesen kifosztottak. Többnapig fogvatartás után sikerült csak a párttitkárnak alibit igazolni és kiszabadulni.

Antiquaire
Holtscher
Cluj
Strada N. Iorga (Jókai-u.) 2.
Vis-a-vis „Hotel New-York“

A va

A lengy

(Bucurest) Kelet tudósítók jelentik: hogy november 11-én a román kormány új tarifát vezetett be a mezőgazdasági termékek, a tarifa tartalmaz és a gazdasági életre vonatkozó törvények kiadta ki. A terjesztett törvények között volt a mezőgazdasági termékek árát megemlítő törvény is, amely a mezőgazdasági termékek árát megemlítő törvények kiadta ki. A terjesztett törvények között volt a mezőgazdasági termékek árát megemlítő törvény is, amely a mezőgazdasági termékek árát megemlítő törvények kiadta ki.

A reviziók között volt a mezőgazdasági termékek árát megemlítő törvény is, amely a mezőgazdasági termékek árát megemlítő törvények kiadta ki. A terjesztett törvények között volt a mezőgazdasági termékek árát megemlítő törvény is, amely a mezőgazdasági termékek árát megemlítő törvények kiadta ki.

Isme a Banca N... ből jelentik kérdése, mi... nek függő... lyésbe, aki... avares... san ismét... azt a hirt... miniszter le... szenátus új... niszter lesz... dig Raco... # A részvényei... tik: Közölte... székhallyel... részvény... Romana-ba... cer 24 én B... Romana hely... bátorozni a...

235 tovább és szil

Devizák

Zarich ..
Newyork ..
London ..
Páris
Milano ..
Prága ..
Budapest ..
Belgrád ..
Bukarest ..
Varsó ..
Bécs
Berlin ..

Száz le

KÖZGAZDASÁG

A vasuti tarifában mélyreható változásokat eszközöl a revíziós bizottság

A lengyel áruk csak november elsejéig élvezték az alacsonyabb vasuti tarifát a román vasutakon

(Bucuresti-Bukarest, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden közöltük már, hogy november 4 ikén a közlekedésügyi minisztériumban összejött az a bizottság, amelynek a kormány a szeptember elsején életbeléptetett vasuti tarifa revíziójára delegált. Mint ismeretes, a tarifa igen súlyos aránytalanságokat tartalmaz és az életbeléptetés az összes belföldi gazdasági érdekeltségek elégedetlenségét váltotta ki. A konkrét formában a kormány elé terjesztett tömeges panaszok miatt azután elrendelték a már életbeléptetett tarifa teljes revízióját.

A revíziós bizottság hat tagja van, akik között a nagyiparosok és munkaadók szövetségének delegátusa is helyet foglal Mircea vezérigazgató személyében. A bizottság elnöke Periceanu volt CFR vezérigazgató. A bizottság permanens ülésen revideálta át a tarifát és már eddig is olyan súlyos tévedéseknek jött a nyomára, amelyek a tarifában mélyreható változásokat tesznek szükségessé. Az árucsoportosításnál ugyanis magasabb értékű árukat az alacsonyabb osztályba, a kisebb értékű árukat pedig magasabb szállítási osztályba sorozták, úgy, hogy ezek az irreális kategórizálások egyfelől a CFR nek jelentenek lényeges veszteséget, másfelől pedig éppen azokat az árukat drágítja meg, amelyek a magasabb szállítási díjtételeket nem bírják el.

A bizottság egyelőre a konkrét sérelmekkel

foglalkozik és ha ezek tárgyalását be fogja fejezni, ami már a hét végére várható, a tarifa alaptételeit fogja revízió alá venni. A bizottság munkájának befejezése után az átrevideált tarifa a CFR. autonóm tanácsa elé kerül, majd a minisztertanácshoz terjesztik be approbálás végett, a változásokat azután rendeletileg léptetik életbe.

Az új tarifa életbeléptetése után — amint annak idején közöltük — egyre erősebben tartotta magát az a hír, hogy a román-lengyel szállítási egyezmény értelmében a lengyelországi áruk negyvenszázalékos tarifakedvezményt élveznek a romániai vasutakon.

Ez ellen a túlzott kedvezmény ellen természetesen a belföldi gyárak kifogást emeltek, miután egy ilyen nagyarányú szállítási kedvezmény a lengyel áruknak olyan versenyképességet biztosítanak a belföldi piacra, amely a belföldi gyárak rovására menne. Bár a CFR vezérigazgatósága ebben a kérdésben még semmiféle megnyugtató nyilatkozatot nem adott ki, feltétlenül beavatott helyről úgy értesülünk, hogy ez a kedvezmény csak átmeneti jellegű volt és november elsején már meg is szűnt. Az egyezmény ugyanis egy bizonyos időt köt ki kölcsönösen a tarifák emelése tekintetében s ezt az időt, amely november elsején járt le, a CFR nek is be kellett tartani. Erre az átmeneti időre élvezték tehát a lengyel áruk a szeptember előtti alacsonyabb tarifát, amely mintegy 40 százalékos különbséget tett ki.

Ismét megerősítik, hogy Coanda lesz a Banca Nationala kormányzója. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala kormányzókérdése, mint ismeretes, az Averescu kormányának függőben lévő ügye, miután Oromulu helyébe, aki tudvaleg a liberálisok exponense, averescinust akar delegálni. Ezzel kapcsolatosan ismételten megerősítik kormánykörökben azt a hírt, hogy Coanda tábornok tárcanélküli miniszter lesz a Banca Nationala elnöke. A szándék új elnöke Valescu közlekedésügyi miniszter lesz, az új közlekedésügyi miniszter pedig Rarescu.

A „Carpatia” biztosító leszállítja részvényeinek névértékeit. Nagyváradról jelentik: Közölte már az Uj Kelet, hogy a nagyvárad székhellyel működő „Carpatia” (volt Ieria) biztosító részvénytársaság rövidesen beolvad a Franco Romana-ba. Ebben a tárgyban a „Carpatia” november 24 én Bukarestben közgyűlést tart a Franco Romana helyiségeiben, ahol a fuzión kívül el fogják határozni a részvények névértékének 200 lejről 50

lejre való redukálását és meg fogják választani a fuzióval kapcsolatosan delegálandó új igazgatóságot.

A kolozsvári Eisenstädter cég ellen elrendelték a csődöt. A néhány héttel ezelőtt hirtelképtelenné vált Eisenstädter Samu kolozsvári szárméárkereskedő ellen, akinek Aradon és Gyulafehérváron is vannak fióküzletei a törvényszék a mai napon elrendelte a csődöt. A csődmegnyitást a kolozsvári Banca Centrala és az egyik magánhitelező kérésére rendelte el a törvényszék. A Banca Centrala követelése 280 ezer lej, a magánhitelezők követelése pedig közel 300 ezer lej tesz ki. A csődkeres ügyében a törvényszék nyolc nappal ezelőtt tartotta meg a tárgyalást. A tárgyaláson Eisenstädter megbízottja 25 százalékos kiegyezési kvótát ajánlott fel hitelezőinek bankgarancia mellett, ezt a kvótát azonban a hitelezők nem fogadták el. A törvényszék mai végzésében dr. Hosszu József ügyvédet nevezte ki csődmeggyondnoknak. A csőd alapján a napokban megkezdik az üzleti vagyon leltáro-

zását és a nyílt klarifikációt. A cég összes passzívát 13 millió 200 ezer lej tesz ki, amivel szemben mintegy hat és félmillió lej aktívával rendelkezik. Mint értesülünk, a csődből kifolyólag számos pert fognak megindítani, ami természetesen azzal fog járni, hogy a cég aktívái fel fognak emészteni és a hitelezők még a telejánlott huszonöt százalékos kvóta összegét sem fogják megkapni.

Jugoszláv-magyar olasz közlekedési konferencia. Budapestról jelentik: A három szomszédállam tarifaszakértői a hó 19 én Budapestben tanácskozást tartanak, amelyen a három állam egymásközti teherátvitelének díjtételeit kívánják kiegyenlíteni.

A kolozsvári Tabla érdekes döntése egy csőd ügyben. Érdekes csőd-ügyben hozott döntést a napokban a kolozsvári ítélőtábla. Roth Márton kolozsvári rövidáru kereskedő, aki még az év elején inzulvenciát jelentett be, megállapodást kötött hitelezőivel, a bécsi Creditoren Verein-nal, hogy 12 havi részletben negyvenszázalékos kvótát fizet tartozásai kiegyenlítésül. A kereskedő később ezt a megállapodást módosította a Creditoren Verein-nel oly módon, hogy október 10 ig 25 százalékos készpénzben fizet ki, melynek ellenében a hitelezők lemondanak a követelés többi részéről. A kereskedő október 10 én Bécsbe utazott, hogy a Creditoren Verein-nél az összeget kifizesse, azonban vasárnap lévén, csak mána, vagyis 11-én teljesítette fizetési kötelezettségét, melyről formálisan nyugtát is kapott. Roth, miután hazakereszt, meglepetéssel értesült, hogy az egyik hitelezője csődöt kért ellene. A csődnitató határozat ellen a Tablához folyamodott, amely most úgy határozott, hogy a céget feloldja a csőd alól.

Revízió alá veszik a börtörvényt. Bukarestből jelentik: A földművelésügyi minisztériumhoz számos panasz érkezett aziránt, hogy az ország egyes részeiben hamisított borokat hoznak forgalomba, miáltal jogtalan konkurenciát fejtenek ki a bortermelés hátrányára. A



Laboratorul LEO
ing. Theodor de Stipek, Ghimbav—Brasov

Tőzsde

235-ös zárati árfolyam után Zürichben 290-re emelkedett a lej az utóban. Newyorkban további felponttal 56.50-re javult a román valuta. A belföldi pénzpiacra a forgalom erősödött és szilárduló tendencia mellett a kereslet fokozódott.

Devizák	Valutapiac 1926 November 11 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Paris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		nyitás	zárati						
Zürich	3540—3560	—	—		3515	13770	13888	652 1/2	1928
Newyork ..	181—183	518 5/8	518 1/2		180	71400	709 1/2	3385	—
London	885—890	2513 1/2	2513 3/4		881	2461	3439	1640 1/2	484 3/4
Páris	596—600	1665	1672 1/2		587	2365	2289	109 1/3	322 1/2
Milano	780—790	2155	2150		760	2930	2933	140 1/2	416 3/4
Prága	540—545	1537 1/2	1537 1/2		526	2114 3/4	2102 1/4	—	296 1/4
Budapest ..	388—392	7275	7275		2550	—	6938	474 1/2	—
Belgrád	—	915	915		320	1258 3/4	1251	6973	177
Bukarest ..	—	285	285		—	391	390 1/2	1372 1/2	5650
Vasó	—	57 1/2	57 1/2		—	7935	7850	375 7/8	—
Bécs	2570—2590	7315	7315		2570	10059	—	471 3/8	—
Berlin	4320—4360	12310	12310		4310	16915	16842	203 1/2	—

Száz lei árfolyama: Zürich 290, Paris 1710, Budapest 39100, Bécs 39050, Prága 187250.

Select-mozgó
Szenzációs premier. November 12-én.
Várkonyi Mihály világhírű művész
Bécs
legvidámabb embere
c. kiváló filmben.
Óriási siker! Monopol Record

Urania-mozgó
Acél lovag
Kiváló film. Rendkívüli sa'ndordráma. Telve idegfeszítő kalendokkal. Főszerepben az utóéletetlen WILLIAM RUSSEL.
Monopol Transylvania

Apollo-mozgó
★
Viola Dana művésznő
Bonyodalmas feltékenység
c. kiváló filmben. Monopol Trans.

földművelésügyi minisztérium a panaszok alapján egy bizottságot delegált, azzal a rendelkezéssel, hogy a jelenlegi bortermelésre vonatkozó törvényt revidálja és tegyen javaslatot a bortermelés támogatására.

A kolozsvári Erdélyi Bank új igazgatója. Ismertettük már annak a bank-tranzakciónak részleteit, amelynek középpontjában a kolozsvári Erdélyi Bank áll. A tranzakció lényege az, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Banca Chrissoveloni között megállapodás jött létre a Pesti Magyar kereskedelmi Bank erdélyi fiókjainak a kolozsvári Erdélyi Bankba való beolvastása tekintetében. Ezzel egyidejűleg az Erdélyi Bank két patrónusa, a Pesti Magyar és a Chrissoveloni, Hargitay Bertalant a Pesti Magyar aradi fiókjának igazgatóját nevezte ki az Erdélyi Bank élére. Hargitay igazgató néhány nap óta Kolozsváron tartózkodik és az Erdélyi Bank ügyvitelét tanulmányozza. Mint értesülünk, Hargitay a közel napokban végleg átveszi a bank vezetését.

Csehezióvákiában ismét leszállítják a bankamatlalat. Prágától jelentik: az előlegpenztérak valószínűen hétfőn szövevényi ülést fognak tartani, melyen a betéti kamatláb leszállításának kérdését fogják megbeszélni. A tanácskozáson valószínűen azt az indítványt teszik, hogy a betéti kamatlábat a takarékpénztárakkal együtt január 1-től fél százalékkal szállítsák le.

Mennyit fizet az állam az aradcsanádi vasutért. Bukarestből jelentik: Hosszas tárgyalások után tegnap megkötötték az aradcsanádi vasutvonal levidálásáról szóló egyezményt, az állam és egy belga vasutársaság közt, amelynek kezében vannak a részvények. A megvezetés értelmében Románia 12 és fél frankot fizet a békebeli 100 osztrák kor. ért. Az egyezmény következtében a Románia birtokába kerülő vasutvonal minden kilométerre 16 000 svájci frankba fog kerülni. Az állam egyuttal rendszere a bihari és Mátrakörös vidéki helyi érdekű vasutak megvásárolásának ügyét is, miáltal 204 kilométer hosszúságú vasutvonal került az állam birtokába.

Rövidesen megindulnak a tárgyalások a román-magyar kereskedelmi szerződés megkötésére. Bukarestből jelentik: Gazdasági körökben az utóbbi időben egyre határozottabb formában beszélnek arról, hogy a közeljövőben hivatalos tárgyalások indulnak meg Románia és Magyarország között kereskedelmi szerződés megkötése ügyében. Ebben az irányban egyébként a két ország kormánya között már több ízben folytak puhaolozó tárgyalások. Miután több függőben lévő kérdést már sikerült eliminálni, a jelenlegi barátságos viszonyt igen alkalmasnak találják hivatalos körök a régen nélkülözött kereskedelmi szerződés megkötésére.

Róth

cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készülnék a legújabb divatu cipő-különlegességek.



Értesítés!

מכשך makkaroni

és más kitűnő minőségű tésztaanyagokat készít Sperber Dávid brassói orth. főrabbi ur szigorú felügyelete mellett

A. Seevaldt és Martin Frommés Fiai Rt. Brassó

makkaroni és tésztaanyagára. A legtöbb üzletben már kapható. A csomagolás **מכשך** pecsétjére tessék ügyelni.

Elekes hirdetés

Vásárolt-e már

az Uj Kelet szelvényeivel?

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

A. Kedves Margit hangversenye az Uj ságrók-ubban. Vasárnap, t. hó 14 én, este kiemelkedő művészi eseménye lesz a kolozsvári Ujságrókklubnak. A nyugati metropolisok nagyra értékelt művészeje, A. Kedves Margit énekesnő dal és aria-estélyt tart. Programjst az alábbiakban adjuk: Verdi: *I vespri siciliani*. Brahms: *Immer leiser wird mein Schlummer*, *Meine Liebe*. Löwe: *Niemand hat's gesehen*. Godard: *Berceuse Bergerette de XVIII-e siècle*. Max Reger: *Maria's Wiegenlied*, *Hugo Wolf Verachwiegene Liebe*. Richard Strauss: *Sändchen*. Lanyi Ernő: *Daloljak e hozzád?* Sugartanc. Tarnay Alajos: *Erdőben*. A nagy művészi eseményre ezuton hívjuk fel a klub tagjainak figyelmét.

Pillangókisasszony. Tegnap este a román operában Puccini „Madame Butterfly“-ját adták szép számú közörség előtt. Aca de Barbu énekelte a Pillangókisasszony címszerepét, ebben a színenben legelőször. Hangja erőteljesen, színesen szárnyalt, ugy a lírai részeken, mint a drámai kitérőkben. Muzikalitása, pompás énekudása, lírai heve könnyen segíti át ezt a kivételes művészasszonyt a legkomplikáltabb részeken is. Skere nagy és osz taldn volt, mint mindig. Niculescu Marius igen győnge volt Pinkerton szerepében. Indizponált volt és hangja is ellankadt a nehezebb részekben. Jarozyk a követ szerepében megállította helyét. Donaborici asszony Luski szerepében a régi jó volt.

A kolozsvári román opera heti műsora

Pénteken német előadás. (Fittti turnéja szerepel.) Vasárnap: Parasztabcsület (Ballet-premier. Aca de Barbu, Niculescu és Szabó Zoltán fellépésével)

Hétfő: Bolygó hollandi.

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei.

Akácfavirág. Oriási érdeklődéssel várja a közönség a pénteki estét. Lázás kedvvel készülnek az ujdonságra a színészek s bizonyos, hogy pénteken nagyon forró estéje lesz a színháznak. Lengyel Irén, Aldor, Tolnay, Leövey, Selmeczi, Ihasz játszák a főszerepeket.

A bécsi opera-együttes vendégjátéka. Kedden este a Sevillai borbély előadásával kezdi meg a három napra terjedő vendégszereplést. Szerdán este a Figaro házasságát, Csütörtökön este pedig a Don Juan-t fogják játszani. Az opera-együttes tagjai: Klara Musil (kamaraénekesnő), Alice Trau, Lola Dorntriel, Anny Kalab-Barthlné, Dr. Heinz Krögler, Lorenz Corvinus (kamaraénekes), Rudolf Bandler, A. Preuss (kamaraénekes), Ernst Tauber, Karl Falbl, Floria Boiko, Ernst Gundacherm, Wilfried Löfler. Főrendező: H. Corvinus. Karnagy: Friedrich Gruber, a bayreuthi opera zeneigazgatója. Kivételesen az elővételi pénztár mind a három előadásra árusítja a jegyeket.

A remény. Vasárnap délután fél három óraker leszállított helyárrakkal az „Egység“ dalkör színrehozza Heyermans örökbecsű halász-tragédiája, a Remény-t. Bizonyára széles körökben fog érdeklődést kelteni, hogy ezt a nehéz darabot műkedvelők fogják játszani, akik teljes odaadással, rendkívüli becsvágygal készülnek szerepeikre. Jegyeket már lehet váltani a pénztárnál.

Heti műsor

Péntek. Akácfavirág. (Operett-ujdonság. Lengyel Irénnel, Tolnay Andorral, Ihaszszal. Premier-bérlét 22 sz. Sorozat 132.)

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

Cluj, Piata Unirii No 7. — Saját tőkél 48.000.000 lej. — Fiókjai: Dés, Diosdószentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetek: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsófőhérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed. Árúaktárol a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszállít, bel- és külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindenféle bankszerű ügyletet előnyözen végez.

Szombat 4-kor: Kék mázur. (Karácsonyi Ili, Tolnay Andorral. Mérésélt helyárrak. Sorozat 133.) Szombat 8-kor: Akácfavirág (Napibérlét 22 szám B. Sorozat 134.) Vasárnap fel 3-kor: A remény. (Az Egység dalkör munkásirodalmi előadása. Leszállított helyárrakkal. Sorozat 135.) Vasárnap 6-kor: Drága kicsi butsi. (7-edszer. Neményi, Tolnay és Ihaszszal. Rendes helyárrakkal. Sorozat 136.) Vasárnap háromnegyed 9-kor: Akácfavirág (Bérlétszűbet. Sorozat 137.)

A FILM

A vidám Bécs vidám filmje. Már kétkében ugy hívják a régi monarchia fővárosát, hogy „vidám Bécs“. Csupa kedély, kedesség, humor és melegség lengte át ezt a várost, a bécsi ember példaképe volt a „Gemütlichkeit“-nak, a közvetlenségnek és szelid mindent-megértésnek. Jött a háboru és Bécsre komoly és komor megpróbáltatások köszöntöttek, elhalkult a kedély és a régi vidámság helyét a nyomor és kétségbeesés foglalta el. A békékötés után jóideig ugyanilyen volt a helyzet, de szután az évek és szanalások során Bécs újra visszaszerezte régi képét, ismét a kedély és vidámság városa lett. Ujra a csoly, a kedv, a kacaj haegzik fel falai között. Bécsnek ujra megvannak hivatásos lumpjai, tréfalkozói, mint a békében voltak. Ennek a típusnak legkedvesebbjét mutatja be a közönségnek az a film, mely a „Bécs legvidámabb embere“ címet viseli és amelynek főszerepét Várkonyi Mihály és Corda Mária játszák. A filmet legközelebb a „Select“ mutatja be.

Gösta Berling. Zelma Lagerlöf, a nagy norvég író nő csodaszép regényét, a „Gösta Berling“-et nemrégiben filmre dolgozták fel. Észek különös világa, halk, fojtott finomságu lélek romantikája, szenvedése, küzdelme és bukása perog le előttünk esen a filmen, mely megragad képeinek különös hangulatiságával és eredetiségével.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyezési táblázatnál egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állás-keresőknek 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja 3óra fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Német nyelvet tökéletesen beszélő gépirónót szép kézírással felvesz Fenyő és Braunfeld ékszerüzlet, Főter. 2040

Butorozatlan szoba, könyv ha gyermektelen zsidó házaspárnak kiadó. Zagó-utca 1. 3038

Polgárit végzett, főzéshez kitűnően értő árva zsidó leány, 22 éves, ajánlkozik azonnaltalra zsidó háztartáshoz vagy gyermekekhez. Ajánlatokat fizetés megjelöléssel „Orth. Izr. Iskola, Timisoara IV. Str. Foch 54“ címre kér. 2038

Két szoba konyhás lakás megföld mellékhelyiségekkel a Ferenc József ut elején butorral, vagy anélkül sőt ingyen átadó. Értekezni Főter 13. II. e., Löwinger

Keresek megvételre egy 800—1000 m²/m-es, olajgyártásra való pergeölt keverővel, szjártárcsá al és egy négyrétű, szabadon lengő síkszítát, esetleg ke-retek nélkül, csak a vasalkatrész. Moara Sternberg, Uioara. 2039

Barzol

Fierarie Vasúzet

Cinj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13

Telefon 1049

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelez [cégeknek hénapra], kérvényes, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másó á sok, sokszorosítások. — Dr. **Mander**, Str. Rațiu (v. Kötő-u.) 3. — Telefon 831.

עודדיראטהער מיט קליינסטער פאמיליע זוכע שמעלרע בייא ארטה. יודישער קולטום געמיינע אלס נאטאר עווענטועלל אלס קאם סיער מיט 50.000 לעי קאנציון. בעזומע דיא לאנדעם-שפראכען וויא אויך דיא העבראישע און שריט אונד שפראכע. ארעסטע און דער אדמ. אונטער. מאדאמיליאנען.

Szerkesztőség adóhivatal
Kolozsvár, St. P. Pop (Brassai-utca)
Telefon: 2222 és kiadóh. 2222 és 10
1926 november 12

1926 november 12

A csern

Amikor ezek fia hasüvéssel van, a szeme fém d és nem é Lázás homloka a vizsgabiztosok jelenet a vizsga terem, a védők, telen kinyult fi ebből az egész b léje szögeztek és halál ugrott rá, emlékezetétől é szaban félrebesz én készülttem! lem!... De a szeme elé és ak jét, egész textébe ugyan meg fog

Kérem dokto bíró urak, ezt mi mindannyian mindenre elő va ugy kavarog a minden, annyira miérs kellett roppant meg va hogy mit szólju szen meg lehet készült, de, ha akkor se olyan ilyen esetek, Z ügy el lett volu get buktatták é az egész osztály nokat vegyest. borzasztó. Ezek menni és akkor előtűb az ajtó. latok. É: ha tö lat, akkor az er

Csakugyan, e conescu profess anyyi, hogy az elkeseredtek és esetek is voltak esztendők diák ezeknek az el életre — oltotta férfias önértetet a mozgalmak e állították ki ö jól meg. Mert n

Ezután az egy másik tize indultas flu, e álló — és befel — miért? — h indulatot, ami é ban. Preotu N ben el akarta fo Egy nemzetiszü nek háromszintü olyannyira, hog ismételtük, átlett ágyon élet-halál sem vették, vag

Pedig ugyan Zelig és társai! boszulni, smiert egy elsődleges e fel a his Zelig é is, minden másn temen nyen há tanáraikat és ez és ugyan hány d'ákok Bukarest diáktársaiat és A kis Zeligék a